

særlig lav indkomst foreslås dog fritaget for egenbetaling.

Retsplejerådet henviser bl.a. til, at en egenbetaling vil give parter, der har fri proces, et medansvar for sagens omkostninger, og bidrage til ligestillingen med parter, der ikke har fri proces, og at egenbetaling i øvrigt findes på mange andre områder i samfundet. Retsplejerådet henviser endvidere til, at en egenbetaling måske også vil kunne motivere den part, der har fri proces, til at overveje de omkostningsmæssige konsekvenser både i forhold til, om der overhovedet skal anlægges sag eller rejses indsigelse mod et sagsanlæg, og i forhold til processkridt, som foretages under sagens gang. Endvidere giver egenbetaling mulighed for, at flere personer kan få støtte inden for samme samlede udgiftsramme, og at støtten bedre kan tilpasse den enkeltes reelle behov for støtte.

4.2.7. Retsplejerådets *flertal* (11 ud af 12 medlemmer) foreslår, at der ikke skal gives fri proces, hvis parten har en retshjælpsforsikring, der dækker den konkrete sag. Flertallet foreslår samtidig, at en person, der har retshjælpsforsikringsdækning, skal kunne ansøge om dækning af rimelige udgifter ud over forsikringens maksimum, hvis de øvrige betingelser for fri proces er opfyldt, og sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at sagsomkostningerne ikke har kunnet holdes inden for forsikringens maksimum.

Har ansøgeren ikke retshjælpsforsikringsdækning – enten fordi ansøgeren slet ikke har tegnet forsikring, eller fordi sagen efter sin art klart falder uden for dækningsområdet – skal ansøgningen om fri proces efter flertallets forslag behandles på sædvanlig vis. Det samme gælder, hvis forsikringssselskabet har afslået dækning, eksempelvis fordi ansøgeren efter selskabets opfattelse ikke i relation til forsikringsbetingelserne har rimelig grund til at føre proces.

Retsplejerådets flertal henviser til, at efter de gældende regler er fri proces nok subsidiær i forhold til retshjælpsforsikringsdækning, men samtidig er retshjælpsforsikringsdækning for personer, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, gjort afhængig af, at der ansøges om fri proces. Denne ordning er efter flertallets opfattelse hverken rimelig eller hensigtsmæssig. Der er tale om en forskelsbehandling mellem personer, hvis indkomst ligger henholdsvis under og over indkomstgrænsen for at få fri proces. Personer, hvis indkomst ligger under indkomstgrænsen, risikerer således at få ringere mulighed for at få dækning under retshjælpsforsikringen, end personer, hvis indkomst ligger over indkomstgrænsen. Endvidere er der reelt tale om, at statsamterne og Civilsty-

relsen påtager sig at »sortere« sagerne for forsikringssselskaberne. Endelig er der tale om dobbeltbehandling, eftersom ansøgningen under alle omstændigheder efterfølgende skal behandles i retshjælpsforsikringssselskabet, som skal tage stilling til det konkrete dækningsomfang.

Retsplejerådets flertal anfører, at flertallets forslag i langt hovedparten af sagerne fjerner behovet for processuel samordning af fri proces og retshjælpsforsikring (dvs. en ordning, hvorefter iværksættelsen af retshjælpsforsikring og fri proces sker i én samlet procedure), idet en part i langt de fleste tilfælde ikke længere samtidig vil have både fri proces og retshjælpsforsikringsdækning. Flertallet finder således, at den processuelle samordning, som foreslås af mindretallet, ikke kan bære eller begrunde en offentlig administrativ sagsbehandling i det store antal sager, hvor ansøgeren alene vil få dækning af sin retshjælpsforsikring.

Retsplejerådets *mindretal* (1 medlem) finder, at den, der søger fri proces, bør kunne henvende sig ét sted, nemlig hos statsamtet (jf. mindretallets bemærkninger om kompetencereglerne i pkt. 4.2.8 nedenfor), og dette bør gælde, uanset om der kan blive tale om forsikringsdækning eller ej. Det bør efter mindretallets opfattelse høre til statsamtets pligter som et led i sagsbehandlingen at foretage anmeldelse til forsikringssselskabet af sagen, og behandlingen af fri procesansøgningen bør ikke stilles i bero på forsikringsssagens udfald. I det omfang der er forsikringsdækning, bør der tilkomme det offentlige en lovreguleret regres mod forsikringen, således at det offentlige som et led i sagsbehandlingen indkasserer forsikringsydelsen, der dermed fragår i statens samlede fri proces-udgift i sagen.

4.2.8. Retsplejerådet foreslår, at kompetencen til at give fri proces henlægges til domstolene i de tilfælde, hvor der ikke skal foretages en nærmere vurdering af udsigten til, at ansøgeren vil få medhold.

Det drejer sig efter Retsplejerådets forslag, jf. pkt. 4.2.3 ovenfor, om sager i første instans om ægteskab og forældremyndighed (bortset fra ansøgninger fra sagsøgeren i sager efter § 13 i lov om forældremyndighed og samvær). Det drejer sig endvidere om sager, hvor en person helt eller delvis har fået medhold i et huslejenævn eller beboerklagenævn, i et centralt statsligt klagenævn eller i et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender, men hvor modparten ikke frivilligt opfylder nævnets afgørelse eller anlægger rets-sag med påstand om ændring af nævnets afgørelse.

Retsplejerådet anfører, at fordelene ved at henlægge afgørelsen om fri proces til domstolene navnlig er, at